

การจัดการความขัดแย้งในจังหวัดชายแดนภาคใต้บนพื้นฐานความรู้

แพรว ศิริศักดิ์ดำเกิง¹

บทคัดย่อ

จังหวัดยะลา ปัตตานี และนราธิวาสเป็นพื้นที่ซึ่งถูกกล่าวถึงอย่างต่อเนื่องยาวนานในสังคมไทย และแวดวงวิชาการสาขาต่าง ๆ อันเนื่องมาจากถูกมองว่าเป็น “ปัญหา” ต่อความมั่นคงของชาติ โดยเฉพาะในช่วงเวลา 4 ปีที่ผ่านมา (2547 – 2550) เมื่อเหตุการณ์ความรุนแรงได้เกิดขึ้นรายวันอย่างต่อเนื่อง ผู้คนและหน่วยงานต่าง ๆ ได้ให้ความสนใจต่อพื้นที่ “พิเศษ” แห่งนี้ ทั้งเพื่อพยายามแสวงหาความเข้าใจสาเหตุของปัญหาต่าง ๆ นำเสนอเรื่องราวที่เกิดขึ้นในพื้นที่ แสดงให้เห็นผลกระทบของความรุนแรง ตลอดจนเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหา จนกระทั่งทำให้เกิดวรรณกรรมประเภทต่าง ๆ ขึ้นมากมาย จากการทบทวนวรรณกรรม 3 ประเภทในช่วง 4 ปี คือ รายงานวิจัย วิทยานิพนธ์ และหนังสือที่เกี่ยวข้องกับ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ มีวรรณกรรมทั้งหมด 584 เรื่อง

จำนวนวรรณกรรมข้างต้นทำให้เห็นว่าช่วงเวลาเพียง 4 ปีที่ผ่านมา มีวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับจังหวัดชายแดนภาคใต้มากกว่าหลายทศวรรษก่อนหน้านี้อย่างเห็นได้ชัด ทั้งยังมีความหลากหลายในประเด็นการศึกษา รูปแบบการนำเสนอ และที่สำคัญความหลากหลายของแหล่งทุนและผู้เขียนงานซึ่งมีผลต่อเนื้อหาและการนำเสนอวรรณกรรมต่าง ๆ เป็นอย่างยิ่ง

ความรุนแรงที่เกิดขึ้นในสถานการณ์จังหวัดชายแดนภาคใต้ไม่เพียงก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในทางเศรษฐกิจและสังคมทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับรัฐ แต่ยังก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงภูมิทัศน์องค์ความรู้ที่เกี่ยวกับจังหวัดชายแดนภาคใต้ได้อย่างที่ไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อน

คำสำคัญ: การจัดการความขัดแย้ง จังหวัดชายแดนภาคใต้ การจัดการความรู้

Keywords: Conflict Management, Southernmost Province Thailand, Knowledge Management

¹ ภาควิชามานุษยวิทยา คณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร